

Over de Stichting Psychiatrie en Religie

De *Stichting Psychiatrie en Religie* werd op initiatief van prof. dr. H.M. van Praag en onder voorzitterschap van prof. dr. G. Glas in oktober 2000 opgericht. De stichting stelt zich ten doel de relatie tussen psychiatrie en geestelijke verzorging te bevorderen. Ook wil ze het wetenschappelijk onderzoek op het gebied van psychiatrie en religie stimuleren. Vervolgens tracht de stichting de kennis en vaardigheden van professionals te bevorderen door nationale en internationale congressen. Ook worden cursussen en trainingen gegeven waarin de omgang met levensbeschouwelijke thema's in het gesprek met de patiënt en het kunnen inschatten en sturen van de invloed van deze thema's op het ziektebeloop centraal staan. Daarnaast is er sprake van samenwerking met nationale organisaties zoals het Katholiek Studiecentrum voor Geestelijke Volksgezondheid (KSGV) en internationale organisaties waaronder de World Psychiatric Association (WPA). De publiekslezing is een inmiddels jaarlijks terugkerend evenement dat het werk van de stichting onder de aandacht wil brengen van een breder dan alleen vakinhoudelijk geïnteresseerd publiek.

Bestuursleden van de Stichting Psychiatrie en Religie

Prof. dr. J.A. van Belzen, prof. dr. G. Glas (voorzitter), dr. J. Kerssemakers, rabbijn D. Lilienthal, dr. H.J.G.M. van Megen (penningmeester), prof. dr. R.W. Munk, prof. dr. H.M. van Praag (tweede voorzitter), drs. P.J. Verhagen (secretaris)

Informatie en aanmelding

De kosten voor deze publiekslezing (€ 20,--) kunt u voldoen aan de zaal. U kunt zich tot 2 december aanmelden bij Jetty Strijker.

E-mail: j.strijker@dimence.nl

Tel. : 038-4565848

www.religionandpsychiatry.com

Voor routebeschrijving zie www.bethanienklooster.nl

Publiekslezing

georganiseerd door
de *Stichting Psychiatrie en Religie*

Religie en vrees

woensdag 9 december 2009

<i>Sprekers:</i>	prof. dr. J-P. Wils prof. dr. G. Glas
<i>Plaats:</i>	Bethaniënklooster, Bardesteeg 6b, Amsterdam www.bethanienklooster.nl
<i>Kosten:</i>	€ 20, --
<i>Tijd:</i>	14.00 uur; ontvangst vanaf 13.30 uur

Religie en vrees - Jean-Pierre Wils

Religie in het spoor van de Verlichting manifesteerde zich in een gedaante die paste bij de moderniteit: Religie was moraalversterker en betekenisleverancier. Men verwachtte geen radicale interventies in het leven van de enkeling, geen ontreding van de psyche, geen extase en geen scherpe cultuurkritiek.

Deze “zachte” religie was in hoge mate compatibel met het liberaalpolitieke profiel van de samenleving en met de suggestie dat religieuze zingeving het gelukke leven afrondt en de cohesie van de maatschappij zal verstevigen. Inmiddels worden wij geconfronteerd met “diepe” religie, zoals de befaamde religiewetenschapper Rudolf Otto het fenomeen noemde – met religie “minus het zedelijke element”. Religie is radicaal geworden, morele eisen worden aangescherpt en overschrijden de “common sense”, destructieve cultuurkritiek schijnt een deugd te zijn. In toenemende mate wordt de zogenaamde terugkeer van religie als een ongemakkelijk iets ervaren, als een bedreiging voor het liberale profiel van de Westerse maatschappij. Het einde van het tijdperk van “religie zonder vrees” is zichtbaar in zicht.

Angst en vrees behoren echter tot de essentiële elementen van het fenomeen “religie”. Otto onderscheidde in het “heilige” naast de component van de “fascinatie” die van het “angstaanjagende” – het “tremendum”. Berust de “zachte” religie op een misvatting? Verwordt een “religie zonder vrees” tot een geamputeerde religie? Hebben zij gelijk die het contract met het liberalisme hebben verbroken en een post-seculier tijdperk inluiden?

Religie, angst en psychopathologie - Gerrit Glas

Ongetwijfeld is de maatschappelijke verlegenheid rond het thema ‘multiculturele samenleving’ mede uitdrukking van een verlegenheid over het fenomeen religie. De vraag is wat een gewijzigd mensbeeld waarin ‘ultimate concerns’ niet beperkt blijven tot de binnenwereld, betekent voor onze visie op de samenleving en dan meer specifiek de relatie tussen de samenleving en geestelijke gezondheidszorg.

Angst, isolement en religieus geweld zijn in dit verband paradigmatische thema’s en een analyse van deze thema’s kan helpen genoemde relatie te verhelderen. Ik zal een model proberen te schetsen dat helpt vat te krijgen op de intrigerende relatie tussen angst en isolement enerzijds en de ontwikkeling van psychopathologie anderzijds. Het thema religieus geweld zal hoogstens in de marge aan bod komen.

De psychiatrie past in een traditie van onttovering en rationalisering die de religieuze en existentiële dieptedimensie van psychopathologie ontkent of ziet als persoonlijke optie die buiten het bereik van de psychiatrie – of welke wetenschap of kunde ook – ligt.

Wat voor de samenleving geldt, geldt echter ook voor de psychiatrie: ze kan niet ontkennen dat angst en isolement ‘ultimate concerns’ zijn die zich niet netjes aan de grenzen van disciplines of tussen binnen- en buitenwereld houden.

Programma

Plaats: Bethaniënklooster, Barndesteeg 6b, Amsterdam

Datum: woensdag 9 december 2009

Aanvang: 14.00 uur

13.30 uur Ontvangst met koffie/thee

14.00 uur Opening Gerrit Glas

14.15 uur Lezing Jean-Pierre Wils

Jean-Pierre Wils is hoogleraar Cultuurtheorie van de moraal, in het bijzonder in relatie tot religie. Tevens is hij decaan van de Faculteit der Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen. Wils was jarenlang hoogleraar aan de universiteiten van Tübingen, Freiburg en Ulm. Hij is nu nog als gasthoogleraar verbonden aan de universiteit van Freiburg en als docent aan het "Zentrum Dialog Ethik" in Zürich. Recent verschenen van zijn hand: Sacraal geweld (2004), Ars Moriendi. Über das Sterben (2007), Gotteslästerung (2007).

15.00 uur Pauze

15.30 uur Lezing Gerrit Glas

Gerrit Glas is psychiater en opleider psychiatrie bij Dimence GGZ. Tevens is hij filosoof en hoogleraar wijsgerige aspecten van de psychiatrie (LUMC Leiden) en houder van de Dooyeweerd leerstoel (Vrije Universiteit Amsterdam). Van zijn hand verscheen onder andere Angst – beleving, structuur, macht (2001). Ook was hij eindredacteur van Hearing visions and seeing voices. Psychological Aspects of Biblical Concepts and Personalities (2007).

16.15 uur Discussie

16.50 uur Afsluiting Piet Verhagen

17.00 uur Borrel